

[Lone Nielsen.]

og den store økonomiske indsats, der skal til. Det er så meget mere uheldigt, som det ofte betyder, at unge, der er økonomisk svagt stillet, og som kommer fra miljøer, der ikke har en tradition for, at de unge skal studere, afskrækkes fra at begynde en akademisk uddannelse. Derved bliver den sociale udligning, vi tilstræber i uddannelsessystemet, vanskeliggjort.

Lone Nielsen: Jeg vil gerne uddybe min begrundelse for spørgsmålet lidt.

Problemet har to hovedaspekter, dels hensynet til de 26.000 unge, der hvert år påbegynder en lang uddannelse på op til 8 år, dels hensynet til samfundsøkonomien. Vi har jo i folketinget et meget stort ansvar over for de uddannelsessøgende og også over for den samfundsøkonomiske udnyttelse af ressourcerne.

Som jeg har nævnt i min skriftlige begrundelse, er der allerede i dag en betydelig arbejdsløshed blandt jurister og ingeniører, og selv om man i prognoser altid vil have svært ved at bedømme samfundsudviklingen, er der vel næppe tvivl om, at vi sidst i dette årti vil have en væsentlig overproduktion af akademisk arbejdskraft. Vi må altså i gang med at finde løsninger på problemet; det løses jo ikke alene ved en adgangsbegrænsning til de højere uddannelser. Vi må se på den lange studietid — vi er et af de lande i verden, der har den længste studietid — vi må se på, om det er rigtigt med den vidtgående specialisering inden for de enkelte studier, vi må gøre uddannelsessystemet smidigere, gøre de enkelte uddannelsers anvendelsesområde bredere, vi må prøve at undgå frafald og omgængere, kort sagt, vi må prøve at ændre uddannelsesstrukturen, så vi dels undgår økonomisk resourcespild, dels undgår en endnu større skævhed i uddannelsen, end vi har i dag, rent socialt.

Vi kan nemlig meget let komme i den situation, at mange unge, der er økonomisk svage, og som kommer fra miljøer, der ikke er studievante, ikke tør gå i gang med en akademisk uddannelse på 7-8 år, hvis de ikke er sikre på at få beskæftigelse efter endt studietid.

Undervisningsministeren (Ritt Bjerregaard): Jeg er enig med fru Lone Nielsen i,

at der bør gives den bedst mulige vejledning til alle unge ved valget af uddannelse og erhverv, ikke mindst for dem, der skal påbegynde en videregående uddannelse, idet både den enkelte uddannelsessøgende og samfundet må foretage betydelige investeringer i en sådan uddannelse. Samtidig er risikoen for fejlinvesteringer større på grund af den lange tid, der går, før uddannelsen er afsluttet. Følgerne af fejlinvesteringer er alvorlige både for samfundet og den enkelte og vil kunne tydeligt til udtryk gennem udgifter til omskoling.

Spørgsmålet om valg af erhverv og uddannelse har længe været centralt placeret i uddannelsesdebatten, og to aspekter af valgproblematikken er fremstået som generelle mål i uddannelsespolitikken. Det er dels princippet om at udskyde valget af en erhvervsrettet uddannelse længst muligt og dermed forbedre grundlaget for uddannelsesvalget, dels princippet om at afbøde virkningerne af et fejlvalg ved at skabe overgangsmuligheder til andre uddannelser.

Ikke mindst ved etableringen af de erhvervsfaglige forsøgsuddannelser har disse principper ført til en opbygning med større bredde og fleksibilitet, med bedre muligheder for tilpasninger til svingninger i efterspørgselen efter de færdiguddannede.

I det udkast til uddannelse på det 10.-12. uddannelsesstrin, som den såkaldte Højbygruppe udarbejdede i foråret, er dette også en bærende idé. De forsøg, der gøres på de videregående uddannelsesområder med opbygning af basisuddannelser og med strukturering i moduler, er også udtryk for dette ønske.

Når der nu kan konstateres begyndende beskæftigelsesproblemer for visse kategorier af akademisk uddannet arbejdskraft, er det naturligt at spørge, om man ikke kan forstærke indsatsen og herunder udbygge oplysningerne om, hvor beskæftigelsesproblemer kan tænkes at opstå. Dette er imidlertid vanskeligt, og vi må konstatere, at vi kun er nået et lille stykke ad vejen. I andre lande, hvor man i en årrække har arbejdet indgående med opstillingen af arbejdsmarkedsprognoser, har man også måttet konstatere, at de meget komplekse problemstillinger gør det vanskeligt at udtale sig blot nogenlunde klart om fremtidige beskæftigelsesmuligheder.